

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 27.07.2024
Sayı : 339

10/1668

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Halk sağlığı için, başta gıda enflasyonuna bağlı olarak gıda ürünlerinde yapılan taklit, tağşiş ve hilelerin araştırılması, durumun ortaya konulması, caydırıcı cezaların belirlenmesi, gereken tedbirlerin belirlenmesi ve buna yönelik yasal altyapının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzüğü'nün 104. Ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.24.07.2024

Ercim KARAKOZ
Aydın Mu.

Semra Dincer
Ankara Mu.

Şeref ARPACI
Denizli Milletvekili

İsmail
Jale Nur SİLİS
Eskişehir Mu.

Metin İLTAN
Kırşehir

Türker Ateş
Bolu Mu.

Hikmet Yalın Halıcı
Sakarya Mu.

Sergin Tonrakulu
Diyarbakır

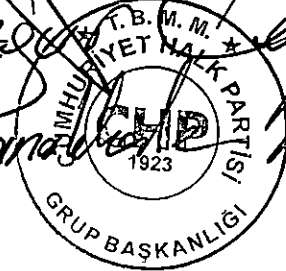
Melih Meriç
Gaziantep Mu.

Ahmet Bercan YAZGAN
Edirne Milletvekili

Seyit Torun
Ordu Mu.

Suavi Özcağızlar
İstanbul Mu.

Veddi Qündoğdu
Kırklareli Mu.

GENEL GEREKÇE

Sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir gelecek için en önemli ihtiyaç, güvenilir gıdadır. Tarım ve Orman Bakanlığı, güvenilir gıdaya tüketicilerin rahatlıkla ulaşabilmesi için gerekli çalışmaları ve denetimleri yapmakla yükümlüdür. Bu çerçevede Bakanlık, her yıl belirli aralıklarla yaptığı denetim sonuçlarını kamuoyuyla paylaşmaktadır. Kamuoyunda ifşa listesi olarak bilinen liste Bakanlık tarafından son olarak, 01.03.2022 tarihinde, laboratuvar sonucuyla taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşen gıdaları üreten/ithal eden; kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş, değiştirilmiş gıdaları üreten ve/veya satan firmaları kamuoyu ile paylaşmıştır. Yani bu liste 26 -27 aydır yayınlanmamıştır. İki seneyi geçmesine rağmen bununla ilgili herhangi bir yayımlama yapılmamaktadır. Tüketici sağlığının ve menfaatinin korunması ve gıda sektöründe haksız rekabetin önlenmesi amacıyla 2012 yılından bu yana sürdürülen bu uygulama TMMOB Gıda Mühendisleri Odası'na göre bilgi içeriği yönüyle özellikle tüketici nezdinde anlamlı olmaktan uzak, gıda sektörü açısından ise etkisizdir.

Bakanlık tarafından kategorize edilerek Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (GGBS) kayıtlarında yer alan kayıt kapsamında yaklaşık 700.000 civarındaki gıda işletmesinin bulunduğu ülkemizde son 10 yılda 2.000'e yakın firmanın taklit veya tağşiş yapan işletmeler listesinde yer aldığı bilgisi eksik ve yanıltıcıdır. Bakanlığın bu bilgilendirmesi, bu listenin oluşması sürecindeki ilgili döneme ait toplam denetim ve denetlenen ürün sayısı ile birlikte bir analiz ve değerlendirme de içermelidir. Tüketici odaklı bu duyurunun faydalı olabilmesi için 2012 yılından bu yana yapılan duyurularda ifşa edilen firmaların son durumları, faaliyete devam edip etmedikleri, mevzuata uygun faaliyete geçip geçmedikleri gibi bilgi veya değerlendirmeler de kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Öte yandan Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Faaliyet Raporu'nda, 7 bin 522 gıda kontrolörü bulunduğunu ve ülke genelinde 1 milyon 302 bin 38 denetim yapıldığı belirtilmektedir. Ülkemizde kayıt kapsamında yaklaşık 700.000 civarındaki gıda işletmesinin bulunduğu düşünüldüğünde her işletmenin ortalama 2 kez bile denetlenmediğini göstermektedir.

Bakanlığın son dönemde yayınladığı listelerde özellikle zeytinyağı, süt ürünleri, bal ile et ve et ürünlerinde tağşişin yüksek olduğu, alkolsüz içecekler, çikolata ürünleri gruplarında ve bitki çayları başlığında ilaç etken maddesi kullanımına devam edildiği, Depo, Gıda Satış ve Diğer Perakende Faaliyet Gösteren İşletmeler ve Toplu Tüketim İşletmeleri kategorisinde markasız alkollü içkilerin satıldığı, Alkolsüz İçecekler listesinde ilaç etken maddesi içeren ürünlerle ilgili olarak söz konusu firmaların çoğunun GGBS'de yer almadığı görülmektedir.

Taklit ve tağşişle mücadelede ifşa etmek, denetimleri artırmak ve caydırıcı para cezaları ile hapis cezaları vermek elbette önemlidir. Ancak başka bir önemli husus da toplumun sosyoekonomik durumudur. Bu noktada asgari ücret, açlık sınırı, gıda enflasyonu ve alım gücü gibi kavramlar devreye girer. Gıda enflasyonunun yüksek olması, gıda harcamalarının toplam harcamalarının büyük bir kısmını oluşturan düşük gelirli kesimleri çok daha fazla etkiler. Bu, özellikle gıda ithalatına bağımlı olan az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin temel sorunlarından biridir. Ülkemizde asgari ücretin açlık sınırının altında kalması, gıda harcamalarını büyük bir kesim için en önemli harcama kalemi yapar ve hane bütçesinde önemli bir yer tutar. Yükselen döviz kurları ve artan işsizlikle birlikte gıda enflasyonundaki artış, vatandaşların alım gücünü büyük ölçüde düşürmekte ve özellikle düşük gelirli kesimleri daha fazla etkilemektedir. Vatandaşlar indirim günlerini takip etmekte, hangi ürünün nerede daha uygun fiyatlı olduğunu araştırmakta ve halk ekmek kuyruklarında uzun süre beklemektedir, çünkü 5 kuruşun bile büyük bir önemi vardır. Pazarın kapanış saatlerine yakın alışveriş yapan, hatta pazardan sonra geride kalanları toplayan vatandaşlarımız da bulunmaktadır. Sonuç olarak, enflasyon sabit geliri olan ve emek gücüne dayanan kesimler için yıkıcıdır. Taklit ve tağşiş önlemek için gıda enflasyonu düşürülmeli, asgari ücret açlık sınırının üzerine çıkarılmalı ve halkın alım gücü mutlaka artırılmalıdır.

Bu bağlamda Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu'nun Ar-Ge birimi KAMUAR, her ay yaptığı gıda enflasyonu araştırmasına göre, gıda fiyatları mayıs ayında yüzde 0,8, yılın ilk beş ayında yüzde 26, son bir yılda ise yüzde 92,7 artmıştır. KAMUAR raporunda, en zengin yüzde 20'lik kesim tüketim harcamalarının yüzde 16,6'sını, en yoksul yüzde 20'lik kesim ise yüzde 35,8'ini gıda için yaptığı belirtilerek, "Dolayısıyla gıda fiyatlarında Türkiye'de son 48 aydır yaşanan kesintisiz artış en fazla sabit gelirli ve yoksul kesimleri etkiliyor. Gıda fiyatlarındaki artış, mevsimlik etkilerle son aylarda yavaşlasa da ücretli ve emekli gibi sabit gelirliler her geçen ay gelirlerinin daha büyük bir kısmını gıdaya ayırmak zorunda kalıyorlar" ifadelerine yer verilmiştir. Araştırma bu yönüyle gıda enflasyonunun yurttaşları ucuz ürünlere yönelttiğini ve bu durumun da sağlıksız taklit ve tağşiş ürün üretiminin artmasına neden olduğunu göstermektedir.

Halk sağlığı için, başta gıda enflasyonuna bağlı olarak gıda ürünlerinde yapılan taklit, tağşiş ve hilelerin araştırılması, durumun ortaya konulması, caydırıcı cezaların belirlenmesi, gereken tedbirlerin belirlenmesi ve buna yönelik yasal altyapının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzüğü'nün 104. Ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

739... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]